

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին և Պարտքեր 180 ղր.
Վարձատրույք 40 ղր.
Վերջնական և Պարտքեր 90 ղր.
Վարձատրույք 50 ղր.

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Գուրու պայման լրացրույ ճանրու
ճանրու խմբագրութեան վրայ է
Լրացրույ վերաբերեալ կամայ
կամ որ եւ ինչ գրութիւն խմբագրու

ՊԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԻՏԵ 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Աղղի մը նիւթահան զորութիւնն
իր բարոյս կան զորութեան կախումն
ունի, եւ չենք սխալիր եթէ ըսենք
թէ առաջինն երկրորդին արդիւնքն է:

Վերջին Բրուսո—Գերմանական պա-
տերազմի այս ճշմարտութեան շար-
քիւնի ազդեցող մ'է: Գերմանացիք տ-
նաւել բարոյական զորութեանը յազ-
մեցին Գալլիպոլի, որ զան թէ նիւ-

Բողոքայ տարակրօնութիւնը, զեղիտ-
թիւնը, նստաւարութիւնը եւ կոյր
յանձնարարականութիւնը, ինչպէս որ
ժամանակաւ Պարսից եւ Հուսանյեցոյ
աշխարհակալ կոչուած թիւնները կը-

Այս ահեղ բեռն ճշմարտութիւնը
զազդեց խաճած զուխները ճանչնալով
եւ խոստովանելով իրենց բարոյական
հիւստեղութիւնը նախ զարմանել կը

Առաւանի Պ. ժիւլ Միտեն Գալլիպոլի
հասարակաց կրթութեան փոխտնօրէն
պաշտօնակալն, ներկայ հսկաւ: 25 ին որը
Գալլիպոլի հինգ ճեղքանայ տարեկան
համախառն ժողովին սույն ճշմարտ-

Մեր կրօնը նախնական հարաւոր-
ման հետ շատ ալ բարոյական տա-
ւերմունք ունինք սրբայինք: Այն մեծ
անկողն, որ մտքին պարսկան դրոշմ
ձեւանալով թեւեղ կը մղէր, շատ ինկարձ
է քսան եւ հինգ տարին ի վերջ: Մերք
մեր ժրտութիւնն ուրիշ բանի զօրմա-

Մերութիւնները ներքէ կամ փա-
ռաւորել, կորուսեալ կրօնանց արքա
յանկան շուք եւ մեծարանք ընծայել,
անոնց որքանութեամբ մեր աչքը, ա-

բով մեր ակնաճը անոնց յիմարութիւն-
ներով մեր մտքը, եւ անոնց ունայն
կիրքերով մեր սիրտը լցնել:

Հասարակայնի զողորմ նրբաւ-
տաւորել կամ պոնէ քաջալիքն ինչ որ
աշխարհս կրնայ ստալ չուրիշ անոնց,
դուարեութիւն հաճաւ եւ իշխանու-

Միմայիլ բարոյականի փոքր ժրտ-
տել զայն յաջողութեան զատ ուրիշ
բանի չհատուող: Դրօսանքն պատ ուրիշ
բան չսիրել: Առ թէ զատ ուրիշ բան չը
պոչուել:

Այնպէս թեան, լուրջ եւ խոր սու-
ման տեղ յետ զխտեր ինչ տեսակ փո-
մանց բեղմնաւորութիւն մը պէտք, որ
զբաւած սր թիւք կը բազմապատկէ բոլոր
ընտիր դարձերը կը ջնջէ:

Խորհե՛ք առաջ խօսիր փառքն
աւելի համարուն բնազտը:

Համեմտել, հնազանդելք եւ հա-
ւատալէ ապառ մտաւ համարձ զոր-
մեքն ու վարդապետութիւնները դըր-
պարտել:

Պարտականքը զբաւթիւն ընել-
աւարտութիւնը օրէնք:

Այս չէ՛ք մեր տեսած տեսարա-
նը: Այս չէ՛ք մեր կազմած ընկերութիւ-
նը: Ինչ եթէ այսպէս կը, արարաւոր
չէ՛ք: Վերջին ժամաւ կը խաղաղուց
եւ նորհասարակ հակառակ խոստովանել
թէ Միտենն առաջ յազմած էինք:

Այս, պարտութեան պատճառը
մեր վրայ կը կրէ՛նք: Այս, մեր կրօն-
ձախարհութեան շարժ ընկերութիւնը:
Այս, նոյն իսկ Գալլիպոլի հոգին պէտք
է բոլորինք: Այս ճանչելք ետեւ: մեր
զորութեան ապրիլ ընտրուն ընդարձա-

Թեան մէջ քսան տարւոյ շրջան մը:
Այդ մը կրնայ գէտը բոլոր պարտաւ-
ազդեցութիւնը կրնէ՛ առանց դարձու-
լաւ: Հիմնադրույն այն ընկե՛ք, ինչ որ բրած
են զիւրք բնութիւնը, օրէնքներն ու
առանցութիւնները:

Յիշատակութեանց տարօրինակ
մէկ մտքութիւնն է, սրբով կարեն միշտ
որ ազգ մը իրենց ձեռքն ինկած վարդ-
կենէն սիրել ապրել: ԳՅԻ յեղափոխու-
թիւնը մեր սուստը փոխելով կրօնը:
Առաջին տարի Համապետութեանն:
Շու շանի ծագիւնները կը ջնջէ:
Սեւոյ ելանն Գանաւի Միւր սապալե-
ցին: Աւելի մեծ սիրա ընկնք, տեսնք,
ամեն բան պահելք: Մեծն կարողաւ,
Հեղինակա զ- եւ առաջին համարայե-
տութեան մեծ յիշատակները: Պէտք
է սրբուց ինկնք անցել յինչն անարմատի
եւ կրնանք առանց երկիւղի արգար
ընել: արտաութիւնը գէշ չէ մեզ
համար: Կրկն, օրը չիւրապ առան զոր
ջնջել: Սընտարել է խորակ մեր
փառանայ վրայ: բոլոր նոյնպէս ազե-
տարելը կը լինի չմանցել այն ձեւարտ-
խտութեան զորութիւնն եւ այն տնայն-
ճելի կենսականութիւնը որ այնչափ ան-
չաւ, եւ այս փերթին ժամանակ, այս

զարուս մէջ, մեզ անկանէ պահեցին:
Մեր ներկայ սերունդը, այսչափ դա-
ւան վարձեր կրնէ՛ կտալ: կրնայ ազ-
նիւ: հեռք մը թողուլ եթէ նոր ժողո-
վարք մը ծնանի, խորհորտախ մը մէջ
ինկող ճանապարհորդի մը նմանինք,
որ իր ժամանակը հեծելով է: յաւա-
հատելով շահունք, այլ անմիջապէս
կրակի գէղ ի լայր վերելակի: քա-
նելով, անդադար բաշխելով, առանց իր
յաջնութիւնն ու վերջնական բանի տեղ
գնելու: ամեն քաղաքի տեղ պո-
տակա եւ արագազին իր ընկերքը ս-
րբելով, եւ նոր արեւելքէ մը գրչու-
մին պէս իսկայն վերականգնելով՝ ա-
ռանց միտաութիւն զգալու: եւ մի-
այն իր մտաց ուղղութեանն եւ սրտին
անցողիկը քաջութեանը փաստակալ:

Տե՛ղք, բարոյական յազմու-
թիւն մը պիտի ստանանք, յազմութեան
մը նոյն իսկ մեր վրայ: Ինչ որ էինք
ժամանակաւ, այնպէ՛ս պէտք է լի-
նինք: Վերջին շորտ ամաց պատճա-
րութեան կապարտութեան ինչ կրնանք:
Չգրա մտնա առաջ ոչնչալէս կը թուէր
թէ մեռնէ՛ք զատ ուրիշ բան չէր մը:
նազած մեզ: Սրճեալ է Աստուած,
հիմա ինչ կը վերամենալ, եւ օղմը-
տութեանը սպիտակութեանը եւ ուղ-
ղութեանը ժողովուրդ մը վերաշինե-
լու վրայ է:

Նարոյնանան կոչուած թեան վեր-
ջին աւարց պատերազմական պայտան-
կայ իսկիցս զարմանալ իր վրայ ե-
զած անխառնութիւններէն ինչ-
զինք արգարաններ: համար տեսլակ
մը հրատարակեց, որը մէջ պատերազ-
մին քանի մը պարտաւեհրուն վրայ
կարելու անգիւղթիւնները տալով զատ:

Վհատակ իր խօսքերը:
Պիտաւրական զօրմորտ թեանց
ինկիրը ընկնելու համար կրնան թէ
սկզբունք մը կայ ար մեր բարձր թե-
զի բրած ենք Գալլիպոլի մէջ: Պատե-
ղամի մէջ յաջողութեան տարրերէն
մին ոչ յանգ գնութիւնն է եւ զայն ի
զարմ գնելու արագութիւնն Գերմա-
նացիք ասոր օրէնակը տալն մեզ:

Այս սկզբունք վարձուած ուղեցի
ի գործ գնել զոչն նոյն իսկ Շարքնի
բանակին կարելու ժամանակի ճիշդ
զորամանակ մը կազմած է՝ յանգու-
զին զօրմեր կատարելու յաջողակ
զորակցի մը հրամանատարութեան
ներքեւ: քաջարի թրոս զորութեանին,
որ յետոյ Եւրոպայի պատերազմին
մէջ մեռաւ:

Այն զորամանակը որ 20-000 զոր-
քն կը յաջողանար, արագ համարանկրով
Պէլլիօր պիտի փոխադրուէր, ուր առ
մենայն պարտի պայմանաւ արգէն զո-
րաց մէկ ճանր գումարած է:

«Ինչո՞ւ զորութեանց իր սպայակալի
զլու Սրէք զօրամարտն եւ Պ. Պիտաւ-
սանապետը՝ որ պատերազմին փո-
խադրու թիւնները կազմելու պայտան-
ակներ, ամենք միտն ծանօթ ենք այս
խորհրդիս, որ կը 30000 մարդ զատել
գրաութեան մէջ նեանկրով սարսափ
ձգել եւ թշուառաց աչազրու թիւնն
այն կողմ գործնել: Այս զորամանա-
կը կրնար յետոյ Պէլլիօրի բանակեղքը
քաշուլ:

Այս խորհուրդս բողոքանք քա-
կան գործ մը համարուեցաւ, որպէս
թէ նոյն իսկ պատերազմը ընդ շատ
հաշու եւ յաջողակեղ բանին գործոց
յաջողութեան մը չէր: հետեւաբար
ընդրմալ յաւեցաւ:

Պիտաւրական թեան ամառայն թէ
ինչ մեծ ազգեկոյն թիւն ըրաւ: այն ժամա-
նակ 300 կամաւոր զօրաց Ռե՛նի միւս
կողմն անցնին եւ գրեթէ անմիջապէս
եւ գումարը:

Համայն Գերմաներէ թեանց այս
զօրակալ թէ Գալլիպոլիէ Ռե՛նի գետն
անցած Պէլլիօրի վրայ կը քաշէին իսկ
Պատի գրաութեան մէջ սարսափ տի-
րեց:

Ինչիւրը չուամք փոքրանցաւ:
Երբոր ինկուցեցաւ թէ Ռե՛նն անցող-
ները իրաւ տակաւ թիւն իսկ մը մ'էին:
բայց եթէ 20000 զօրաց բանակի մը
վրայ հիմնաւ ինչը, այն բարոյք չէք
ունենար:

Պատերազմի մէջ զժուտրին պա-
րտաւեհրաւ ժամանակ մեռաւանդ
պէտք են այս բարեմտեան թիւնները,
այն է յանգու զն խորհուրդներ յա-
նուլ եւ արագ ասէս ի գործ գնել:

Կրնա՞յ իրեն բողոքանք բանակն
զօրմ նկատուել Կարօշէն Ա. ի այն
ապագական մեծ գործը, երբ 1814
յանվար 26ին Ռուսաց եւ Աւստրիացո-
ւց բանակներն թրոսի քով մեռ-
նաւան՝ փոստիկները նախաւեհրով,
տանկոյնուցուցն ձեւանարկութեան մը
զիւնց:

Սրբէն Պիլիպէի յուսմապոն
բանակը Պիլիպէ հասած էր, եւ կեղ-
բանը Աէն—Տիգրէ—Շփորձէնպէլի ալ
Պար—Սիւր—Օլլ հասած էր: 48 ժա-
մէն միացուցն պիտի կատարուէր:

Գործէն 70000 մարդ միտն ու-
նէր: իսկ երկու թիւնան զօրամարտաց
զօրմանկից բանակներն կատարակի
տեղի զօրութիւնն ունէին եւ: հետեղ-
հետեւ ալ նոր օգնութիւններ կ'ըստա-
նային:

Նարոյնան յիւրանկր յաճկոյ
27ին Ռե՛ն—Տիգրէի քով Ռուսաց բա-
նակի կեղ բանին վրայ կը յարձակել,
զէղ ի Պիլիպէ քաշուեալ կը հորկու-
րէ զոչն: իսկ ինքն արագ ընթացով
զէղ ի Լանկը կը գնէ ընտանի կող-
մէն, եւ Շփորձէնպէլի բանակին գը-
լուսն եւ Պիլիպէի բանակին պոչին
մէջ տեղի կանցնի: կապուց Պիլիպէ,
ճանապարհորդ մը կայ տայ եւ կը քա-
շուլ:

